

13.11.2025

Nurmijärven kunta
Korpinen Sini
Keskustie 2B, PL 37
01901 Nurmijärvi

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto Sudentullin työpaikka-alueen asemakaavan muutoksen ehdotuksesta, Klaukkala, Nurmijärvi

HEL 2024-003719 T 10 03 01

Nurmijärven kunnan ympäristötoimiala on pyytänyt Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausuntoa asemakaavan muutoksen ehdotuksesta Sudentullin työpaikka-alueella. Museo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Suunnittelualue sijaitsee Klaukkalan taajaman pohjoisosassa, Klaukkalan kehätien varrella ja se on pinta-alaltaan noin 96 ha. Suunnittelualue rajautuu Klaukkalan Kehätien (mt 132) ja Lähilammentien väliselle alueelle sekä Sudentullinmäen metsäiseen rinteeseen. Alueen kaakkoisosassa on kallioista metsää, jonka korkotasot ovat melko vaihtelevat. Länsiosaltaan suunnittelualue sijoittuu alavaan peltomaisemaan, jota halkoo Luhtajokeen laskeva oja. Suunnittelualueella sijaitsee muutamia rakennettuja kiinteistöjä, joilla osalla on kulttuurihistoriallisia arvoja. Asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa työpaikkatoimintojen sijoittaminen Sudentullin alueelle. Asemakaavalla muodostuvat korttelit 3773 ja 3774 sekä liikennealuetta, katualuetta, suojaviheralueita ja yleistä pysäköintialuetta. Nurmijärven kunnanhallitus on hyväksynyt Fortum Power and Heat Oy:n kanssa tehdyn Sudentullin aluetta koskevan suunnitteluvaraus sopimuksen, jonka pohjalta alueelle on tarkoitus osoittaa vähintään 50 ha suuruinen tontti datakeskuksen sijoittamiseksi alueelle. 16.9.2025 päivätyn kaavaselostuksen mukaan datakeskuksen käyttöön osoitetaan suurin osa suunnittelualueesta. Datakeskuksen lisäksi alueelle osoitetaan yksi toimitilarakennusten korttelialue.

Suunnittelualueella on voimassa Klaukkalan osayleiskaava (2017). Siinä alue on osoitettu työpaikka-alueeksi (TP-3/kem/tot4), jolle saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja varastoivan laitoksen/ varaston. Suunnittelualue ulottuu myös osayleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M-4) osoitetulle alueelle. Kaavamerkinnän

13.11.2025

mukaan rakentaminen tulee sijoittaa siten, että avoimet peltoalueet säilyvät avoimina ja alueen rakennusperintökohteet tulee ottaa huomioon rakentamisessa sekä sen sijoittamisessa. Suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa. Sudentullin työpaikka-alueen suunnittelu on käynnistetty kunnan aloitteesta ja asemakaava on vaikutuksiltaan merkittävä.

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon kanta

Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo on lausunut kaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 10.04.2024. Museon lausunto ei ollut saapunut perille, joten asemakaavan luonnosvaiheen vuorovaikutusraportissa (7.10.2024) ei ole mainittu Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunnossaan esittämiä huomioita. Museo lausui tämän johdosta asemakaavan muutoksen luonnoksesta lausuntoajan aikataulusta poiketen 28.11.2024. Asiasta sovittiin 26.11.2024 Nurmijärven kunnan sekä kaavahankkeen muiden toimijoiden kanssa käydyssä neuvottelussa. Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo myös edellytti, että vuorovaikutusraporttia täydennetään museon lausunnossaan esittämällä huomioilla.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Sudentullin työpaikka-alueen asemakaava-alueella on suoritettu arkeologinen inventointi vuonna 2024, jolloin alueelta löydettiin 4 kiinteää muinaisjäännettä. Vuonna 2025 alueella on tehty Afryn tilaama inventointi, joka on kohdistettu Nurmijärven Passanmäen ja Sudentullinmäen välille, jonne on suunnitteilla 400 kV voimajohtolinjoja. Mikroliitti Oy:n tekemässä inventoinnissa löydettiin Sudentullin työpaikka-alueen asemakaava-alueelta uusi kiinteä muinaisjäännes Aittakallio 4. Kohde on viety Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon toimesta muinaisjäännesrekisteriin ja se on saanut tunnuksen 1000084179. Kohde on tulkittu inventoinnissa hiilimiiluksi.

Kuten asemakaavan selostusosassa kerrotaan, kolmesta alueella sijaitsevasta kiinteästä muinaisjäänneksestä on käyty Muinaismuistolain 13 § mukainen neuvottelu 16.1.2025. Museovirasto on neuvottelujen jälkeen todennut, että hiilimiilut ovat tyyppisiä kohteita Keski-Uudellamaalla. Täten Museoviraston mukaan voidaan katsoa, että kohteet Sudentullinmäki hiilimiilu (1000054476), Aittakallio 1 (1000054469) ja Aittakallio 2 (1000054470) voidaan poistaa riittävien tutkimusten jälkeen. Kohteiden säilyttäminen aiheuttaisi kohtuutonta haittaa rakentamiselle. Kajoamisluvan edellytyksenä vaadittavat toimenpiteet on kirjattu neuvottelun muistioon.

Sudentullin asemakaavaehdotukseen kaikki alueella sijaitsevat muinaisjäännekset on merkitty samalla kaavamerkinnällä. Museo katsoo,

13.11.2025

että kohteita, joista on käyty 13§ neuvottelu on merkittävä kaavaan eri merkinnöillä kuin muut, alueelle jäävät kiinteät muinaisjäännökset. Lisäksi vuonna 2025 löydetty kohde Aittakallio 4 puuttuu Sudentullin työpaikka-alueen asemakaavan ehdotuksesta.

Museo ehdottaa, että muinaisjäännökset Sudentullinmäki hiilimiilu (1000054476), Aittakallio 1 (1000054469) ja Aittakallio 2 (1000054470), merkitään kaava ehdotukseen merkinnällä sm-1, sm-2 ja sm-3. Kohteisiin liitetään kaavamääräys sm-x ”Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Muinaismuistolain 13§ mukaisesti käytyjen neuvottelujen perusteella kohde voidaan poistaa kaavan toteuttamiseksi sen jälkeen, kun kohteella on toteutettu riittävät arkeologiset tutkimukset. Aluetta koskevasta tai siihen liittyvistä suunnitelmista on pyydettävä Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto.”

1. Sudentullinmäki hiilimiilu (1000054476)
2. Aittakallio 1 (1000054469)
3. Aittakallio 2 (1000054470)

Alueelle jääviin kiinteisiin muinaisjäännöksiin Aittakallio 3 (1000054475) ja Aittakallio 4 (1000084179) liitetään kaavamerkintä sm ja kaavamääräykseen teksti:

”Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevasta tai siihen liittyvistä suunnitelmista on pyydettävä Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto.”

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Suunnittelualueella sijaitsee neljä kiinteistöä, joista kolmen (Jussila, Tyynelä ja Koivurinne) rakennuksilla on todettu olevan kulttuurihistoriallisia arvoja. Jussilan tila on määritelty Klaukkalan osayleiskaavassa kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi ja suojeltavaksi rakennukseksi (sr-3/1). Osayleiskaavan kaavamääräyksen mukaan: ”Rakennus tulee säilyttää siten, etteivät sen kulttuurihistorialliset arvot vaarannu. Korjaamisen lähtökohtana tulee olla rakennuksen alkuperäisten tai niihin verrattavissa olevien rakenteiden ja materiaalien säilyttäminen. Rakennuksen julkisivun muuttaminen, kattomuodon, katteen tai sen värityksen muuttaminen, ulkoverhouksen rakennusaineen tai värityksen muuttaminen edellyttää rakennusjärjestyksen mukaista lupamenettelyä. Rakennus-

13.11.2025

purkamis- tai toimenpidelupahakemuksesta on pyydettävä museoviranomaisen lausunto. Kohteen läheisyydessä rakentaminen on sovitettava kooltaan, mittasuhteiltaan, materiaaleiltaan, väriykseltään, sijainniltaan, korkeusasemaltaan ja rakennustavaltaan arvokkaaseen rakennettuun kokonaisuuteen.”

Nurmijärven rakennusperintöselvityksen luonnoksen (Arkkitehtitoimisto Lehto Peltonen Valkama Oy, 2010) mukaan Jussilan tila on metsäkyläläinen alkutalo 1700–1800-luvulta. Jussilan tila on arvoltaan korkeimpaan luokkaan 1. Myös alueelle toteutetussa täydennysinventoinnissa (Arkkitehtitoimisto Lehto Peltonen Valkama Oy, 2023) Jussilan vanha asuinrakennus on arvoltaan luokkaan 1. Pihapiirin muut rakennukset on arvoltaan luokkaan 2.

Jussilan tilan rakennuksista on tehty korjattavuus- ja siirrettävyysselvitys (Sustera Group, 2024), jonka perusteella rakennukset ovat niin huonossa kunnossa, ettei niitä ole enää mahdollista korjata tai siirtää lukuun ottamatta yhtä aittarakennusta. Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo on kommentoinut sähköpostitse (29.8.2024) Jussilan tilan rakennusten kuntoon liittyviä selvityksiä. Museo pitää erittäin valitettavana, että osayleiskaavassa suojeltu sekä kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä tila rakennuksineen on päässyt niin huonoon kuntoon, ettei rakennuksia ole enää mahdollista korjata.

Suunnittelualueelle sijoittuvaan Tyynelän kiinteistöön kuuluu täydennysinventoinnin mukaan kuvanveistoateljee ja valimo sekä vuonna 1950 valmistunut asuinrakennus. Nykyisen kuvanveistoateljeen ja valimon alkuperäinen käyttötarkoitus on ollut navetta. Navettarakennus valmistui vuonna 1927. Inventoinnin mukaan navettarakennus peruskorjattiin vuonna 1985 taiteilija Toivo Jaatisen kuvanveistoateljeeksi ja valimoksi. Käyttötarkoituksen muutoksen suunnitelmat laati arkkitehti yo Osmo Jaatinen. Rakennuksessa toimii nykyisin Aittakallion ateljee. Rakennus sijaitsee tien pohjoispuolella pellon reunassa, muodostaen laajalle alueelle pohjoiseen ja länteen näkyvän maamerkin. Asuinrakennus on inventoinnissa arvoltaan luokkaan 3 ja ateljeerakennus luokkaan 2. Kohteen säilymisedellytykset on inventoinnissa arvioitu myös hyväksi.

Koivurinteen tilaan kuuluu täydennysinventoinnin mukaan asuinrakennus, varasto sekä sauna- ja talousrakennukset. Kiinteistö on lohkottu Jussilan tilasta. Asuinrakennus on inventoinnin mukaan rakennettu 1900-luvun alussa. Asuinrakennus on arvoltaan luokkaan 2 ja pihapiirin muut inventoidut rakennukset luokkiin 2 ja 3. Tilan säilymisedellytyksiä ei ole arvioitu inventoinnissa. Kohde on arvoltaan kuitenkin maiseman kannalta tärkeäksi ja avoimeen tilaan liittyväksi.

13.11.2025

Jussilan, Tyynelän ja Koivurinteen kiinteistöt sijoittuvat kaikki 16.9.2025 päivätyssä kaavakartassa Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueelle (T). Kaavamääräyksen mukaan alueelle voidaan rakentaa teollisuus-, tuotanto- ja varastotiloja, ja sitä voi käyttää myös energiahuollon alueena. Alueelle saa sijoittaa datakeskusrakennuksia. Kaavaselostuksessa todetaan, että kaava-alueen ympäristö muuttuisi voimakkaasti alueen rakentamisen myötä. Asemakaavahankkeen toteutuessa nykyinen pienimittakaavainen rakennuskanta pihapiireineen häviäisi alueelta, kun nykyiset rakennukset purettaisiin datakeskuksen rakentamisen myötä.

Maiseman osalta kaavaselostuksessa tuodaan esiin, ettei suunnittelualueen maisemalla ei ole erityistä statusta, esimerkiksi valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaana maisema-alueena. Klaukkalan osayleiskaavan yhteydessä laaditussa maisemaselvityksessä suunnittelualueetta ei ole nostettu paikallisestikaan tärkeiden avointen tai peltomaisemien joukkoon. Keski-Uudenmaan vastuumuseo kuitenkin katsoo, että suunnittelualueen rakennukset pihapiireineen muodostavat ympäröivien peltojen kanssa kulttuuriympäristön kokonaisuuden, kuten kaavaselostuksessakin todetaan. Myös Nurmijärven rakennusperintöselvityksen mukaan kulttuurimaiseman runko, perinteinen kylä- ja peltomaisema on edelleen säilynyt Nurmijärvellä ja museon näkökulmasta sitä tulee edelleenkin vaalia.

Suunnittelualueella on voimassa vuonna 2017 vahvistettu Klaukkalan osayleiskaava. Kaavoitettava alue on osayleiskaavassa osoitettu työpaikka-alueeksi, jolle saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja varastoivan laitoksen/ varaston. Vaikka alueen potentiaali työpaikka-alueena on osoitettu jo osayleiskaavassa, on alueen suunnittelun lähtöajatuksena kuitenkin ollut, että rakennuksia voitaisiin säilyttää osana työpaikka-alueen rakennetta. On tärkeää huomioida, että osayleiskaavassa kaavamuuosalueelle sijoittuvan Jussilan tilan kulttuurihistorialliset arvot on myös tunnistettu. Jussilan tila on määritelty Klaukkalan osayleiskaavassa kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi ja suojeltavaksi rakennukseksi (sr-3/1). Jussilan tilan suojelumääräyksen mukaan myös kohteen läheisyydessä rakentaminen on sovitettava kooltaan, mittasuhteiltaan, materiaaleiltaan, väritykseltään, sijainniltaan, korkeusasemaltaan ja rakennustavaltaan arvokkaaseen rakennettuun kokonaisuuteen. Asemakaavaratkaisu on tältä osin ristiriidassa voimassa olevan osayleiskaavan kanssa. Osayleiskaavassa on lisäksi maa- ja metsätaloustalaiseksi alueeksi (M-4) osoitetun alueen osalta määritelty avoimien peltoalueiden säilyminen avoimina sekä alueen rakennusperintökohteiden huomioiminen rakentamisessa sekä sen sijoittamisessa.

Kuten Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo on jo aiemmissa lausunnoissaankin todennut, on erittäin valitettavaa, että alueen kult-

13.11.2025

tuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia esitetään purettavaksi kaavahankkeen takia. Museon näkökulmasta myös Nurmijärvelle ominaisten peltoalueiden häviäminen heikentää ympäristön kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja. Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo toteaa, että suunniteltu hanke hävittää toteutuessaan alueen kulttuurihistoriallisia, maisemallisia sekä rakennetun ympäristön arvoja.

Lisätiedot

Katariina Ruuska-Jauhijärvi, tutkija, puhelin: 09 310 36473
katariina.ruuska-jauhijarvi(a)hel.fi

Kulttuuriympäristöpäällikkö

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

7 (7)

13.11.2025

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.